

Farkas Tiborné

Ahogy a termékkészítés kezdődik – divatrajzok, testméretszabványok, méretvétel

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Textiltermékek összeállítása

A követelménymodul száma: 1321-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-003-30

MUNKANYAG

DIVATLAPOK, DIVATRAJZOK ÉS SZABÁSMINTÁK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A legtöbb lány életének van egy olyan időszaka, amikor arra a kérdésre, hogy mi szeretne lenni, egyből rávágja: divattervező. Manapság legalább annyira népszerű azt válaszolni, hogy stylist.

Ehhez képest azt tapasztaljuk, hogy a híres divattervezők között legalább annyi a férfi, mint a nő. Ugyanez elmondható a stylistokról is, nap mint nap új sikeres férfi stylistokat ismerhetünk meg.

1. ábra. A stylist tanácsokat ad a ruhák és a kiegészítők összehangolásához

A stylist (ejtsd sztájliszt) olyan szakember, aki a stílus kialakításával foglalkozik.

A stílus az a sajátos jellegzetesség, amely egy tárgyat megkülönböztet a másiktól. Pl. sportos stílus, romantikus stílus, elegáns stílus stb. A stílus mindig ugyanaz marad míg a divat változik.

Napjainkban a jó szabó megrendelőjének kicsit stylistja – divat-stílus tanácsadója is. Bizonyára nem nehéz elképzelnie önmagát abban a szerepben, hogy fiatal szakemberként divatszalont vezet. Vendégei, megrendelői Öntől fogják megkérdezni: Mi most a divat? Mik a trendek? Ez az új sziluett? Arányos a testalkatom?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az öltözködés a személyiség kifejezése. Igazán csak akkor érzi jól magát az ember a ruhájában, ha az "illik hozzá", megfelel az elvárásainak. Az egyéni ízlés, az alkalom, amihez a ruhát viselik, döntőek a stílus kiválasztásában. Ahhoz, hogy a személy harmonikus megjelenésű legyen minden részletnek összhangban kell lennie: a viselő kora, alakja, testalkata, személyisége. Ma már az üzletekben is igen széles a méretválaszték, de igazán csak a mérték utáni szabászat tud eleget tenni az egyéni igényeknek.

2. ábra. Próbababa

A ruha csak akkor megfelelő, ha a fazon, a díszítés, az alapanyag, a ruha kidolgozása egységes!

A fazon vagy – napjainkban használt divatos szóval styling különböző sziluettet eredményez.

A sziluett: körvonal, árnykép. A divatban gyakran szezononként változik. Egy-egy szezonra, divatirányzatra jellemző.

A fazon a ruha szabászati jellemzőinek összessége.

Jellemzői:

- a ruha hosszúsági és szélességi arányai
- a hosszanti és vízszintes osztások, szabásvonalak elhelyezése
- szimmetrikus vagy aszimmetrikus kialakítás
- a derékvonal helye
- ujjforma
- gallérkialakítás
- zsebek fajtái, elrendezése
- a ruha záródása.

A sziletteket az ABC nagybetűivel, valamilyen jellegzetes szabásvonallal, geometriai alakzattal jelölik.

3. ábra. V sziluett

4. ábra. H sziluett

A ruha értékét és a feldolgozhatóságát döntően befolyásolják az alapanyag tulajdonságai. Ma már szinte végtelen a különböző összetételű anyagok választéka, feldolgozás és viselés során mindegyik másképpen viselkedik. A jó szakember, vásárlás előtt minden esetben ellenőrzi a ruhavégeken található címkét. Ezen kívül meg kell vizsgálni, milyen az anyag fogása, tapintása, milyen az esése, gyűrődik-e, nem nyúlik-e nagyon. Ha a textíliából karunkra redőzünk egy nagyobb darabot, el lehet dönteni, hogy az anyag lágy vagy inkább merev, könnyű vagy nehéz, mennyire felel meg az elképzeléseinknek.

A készítendő ruhadarab fazonját az alapanyag viselkedése, tapintása alapján válasszuk ki!

1. A divattervező vagy modelltervező feladata:

- adott anyagra a forma megtervezése
- szabad tervezés, a formához az alapanyag kiválasztása
- kellékek kiválasztása
- divatrajzok készítése
- kollekció összeállítás, továbbá
- együttműködik a modellező szabással
- figyelemmel kíséri a modelldarabok elkészítését
- részt vesz a próbán
- közreműködik divatbemutatók szervezésében.

5. ábra. Lagerfeld modelljeivel a kifutón

A divatbemutató az öltözködési szakma reklámeszköze. Amellett, hogy tanácsot ad, szórakoztató showműsor is egyben. Széles közönség számára megmutatja a divat várható alakulását, ezáltal a kereskedőket is segíti az eladásban.

2. Mihez kell értenie egy divattervezőnek?

A divattervezői pályán a tehetség nem elég a sikerhez. A tervezőnek nemcsak kreatívnak, kezdeményezőnek, kitartónak, pozitív gondolkodásúnak kell lennie. Napjainkban az sem árt, ha rendelkezik üzleti érzéssel, tárgyalóképességgel, nyelvtudással, számítógépes ismerettel és ha vállalkozást akar működtetni, megfelelő induló tőkére is szüksége van.

Fontos ismeretek:

- rajz, színtan, formaképzés
- arányosság, kompozíció, tervezés, művészetelmélet
- anyagismeret, technológia, ergonómia
- ökológia
- szociológia
- marketing KÉP!!!!

Ergonómia: A tárgyak kialakításával foglalkozó tudomány. Arra törekszenek, hogy az eszközök, gépek, ruhaneműk minél jobban illeszkedjenek az emberi test formájához, mozgásához.

Ökológia: Arra törekszik, hogy a természet erőforrásait gazdaságosan használja fel, ne szennyezze a környezetet.

Szociológia: Társadalomtudomány. A ruházatkodás szociológia az ember és a ruházat a társadalom és az öltözködés egymásra hatását vizsgálja.

A marketing az "eladás művészete". Egy olyan gondolkodásmód, aminek középpontjában a vevő áll. A marketing szemléletű vállalkozó arra törekszik, hogy olyan árut kínáljon, amit a vevők meg akarnak venni, ott kínálja, ahol erre igény van és annyiért, amennyit a vevők hajlandóak fizetni a termékért.

A ma szakembere elképzelhetetlen IT (információs technológia) alkalmazása nélkül. Dolgozzon a divatszakmák bármelyikében, Internetről tájékozódik, e-mailben intézi az ügyeit és számos számítógépes alkalmazás segíti munkáját. Ma már egyáltalán nem lehetetlen

- virtuálisan megvarrni egy létező szabásminta alapján a ruhadarabot több variációban
- valóságos vagy képzeletbeli anyagokból felöltöztetni a modelleket
- tetszőlegesen változtatni az alapanyagon
- szabásmintát átrajzolni akár 3D-ben
- kiegészítőket hozzáadni a modellhez.

7. ábra. Modellrajzok

Ha megfigyeljük az előbbi divatrajzokat, megállapíthatjuk, hogy a divatrajz:

- művészi rajz, tükrözi a tervező egyedi stílusát
- modellfigurán mutatja be a ruhadarabot
- gyakran alkalmaznak "sémafigurát".

Minden szakembernek, aki a divatszakmában dolgozik, információkra van szüksége. Ismernie kell:

- trendeket, divatirányzatokat
- divatszíneket
- a vásárlók igényeit
- technológiai lehetőségeket
- minőségi követelményeket stb. KÉP!!!!

A **trend** az új divatirányzatok jellemzőinek összessége, információs anyag. Megtalálható benne a szezon jellemző színei, az új alapanyagok, a ruhák jellemző formai kialakítása, díszítőelemei stb.

Az új trendekben mindig a színek jelennek meg leghamarabb. A színeknek az öltözködésben meghatározó szerepe van. Ha egy kollekció színei jól össze vannak hangolva, vonzza a vásárló tekintetét, előnyös megjelenést kölcsönöz viselőjének. Vannak "kedvenc" színek, melyek szinte minden szezonban divatosak pl. a kék, csak mindig más árnyalatban.

9. ábra. Kollázs

10. ábra. Színtrend

Magyarország is tagja az Intercolor Nemzetközi Szakbizottságnak, amely az adott szezon előtt két évvel határozza meg a divatszíneket. Erre azért van szükség, hogy a tervezők, gyártók, kereskedők számára időben rendelkezésre álljanak az aktuális divatnak megfelelő textíliák és kellékek, színben és mintázatban egyaránt.

11. ábra. Pantone színekártya

Ma már elmondhatjuk, hogy a divat szinte mindenkit érdekel, különösen a fiatalokat. De honnan tájékozódik az "utca embere"?

- kirakatok

- utazások
- divatbemutatók
- TV, Internet
- áruházi katalógusok, divatlapok, magazinok

12. ábra. Kirakatok

13. ábra. Divatbemutató

14. ábra. Divatlapok, magazinok

A szakemberek számára speciális szaklapok, trendkiadványok készülnek, melyekből jóval hamarabb hozzájuthatnak a divattal kapcsolatos információkhoz. A magyar divatipar szakembereinek kedvelt divat- és szabástechnikai szaklapja a német RUNDSCHAU.

15. ábra.

Évente hat alkalommal jelenik meg német nyelven, de magyar nyelvű betétlappal. Általában 5–6 modell modellezését mutatja be lépésről-lépésre. Eredeti méretű szabásmintákat tartalmaz. Külön-külön jelenik meg a női és a férfi divat. A szaknyelv gyakorlásához is kiváló szaklap tudósít a legnagyobb divatházak újdonságairól, trendekről, bemutatókról. Ajánl szakkönyveket és gyakran közöl viselettörténeti témában cikkeket.

Kollekciónak nevezzük a – valamilyen szempont szerint – egy csoportba tartozó ruhadarabok összességét pl. beszélhetünk

- kismama kollekcióról (gyermeket váró anyukák)
- kockás kollekcióról (a közös, a textília mintázata)

- tini kollekcióról (tizenévesek korosztálya)
- estélyi ruha kollekcióról (az alkalom)

Az alábbi képeken egy kollekciótervezés részletei láthatók. A kollekció egyes darabjaiban közös az alapanyag, a szín, a díszítőelemek alkalmazása.

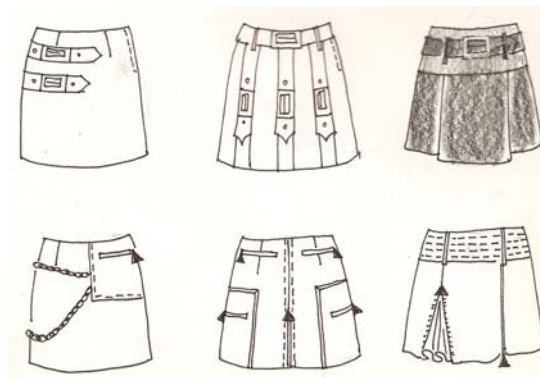
16. ábra. Csíkos jersey

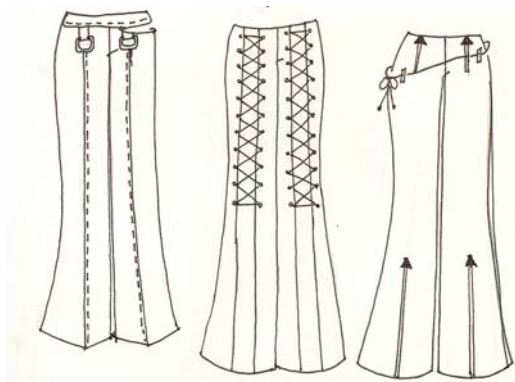
17. ábra. Fekete műbőr

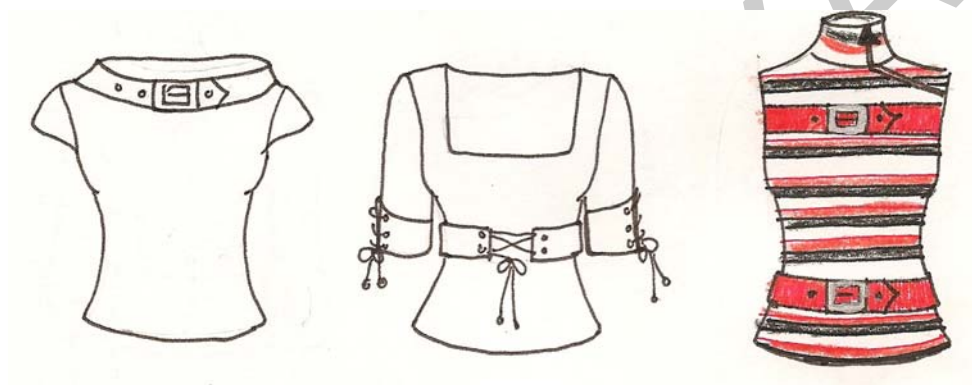
18. ábra. A kollekcióba tartozó kabátok

19. ábra. A kollekcióba tartozó szoknyák

20. ábra. A kollekcióba tartozó nadrágok

21. ábra. A kollekcióba tartozó topok

22. ábra. Összeöltöztetés modellfigurán

A vállalatoknál az üzletvezetők és a tervezők közösen alakítják ki a kollekció koncepcióját.

Koncepció: meghatározzák a vásárlók célcsoportját, a méreteket, az árakat, döntenek a reklámról. Évente legalább két szezonális divatbemutatót tartanak. A nagy divatvásárokon szeptemberben, már a következő év tavaszi–nyári kollekcióját mutatják be. Februárban pedig a következő őszi–téli kollekciót.

3. Mit tudhatunk meg a divatlapokból?

Mindegyik kiadvány fő témája az aktuális és a várható divatirányzatok bemutatása, de olvashatunk bennük:

- stílusokról
- életmódról
- karrierről
- receptekről
- művészetekről
- ismert emberekről, sztárokról.

23. ábra.

Az egyik legismertebb divatmagazin a BURDA. Aenne Burda asszony alapította a II. világháború után. 1949 óta a világ egyik legsikeresebb divatlapja. Különösen kedvelté váltak szabásmintái, amelyeket 1952 óta mellékel. A lap kezdetektől fogva egyik fő célkitűzésének tekinti, hogy segítséget nyújtson szabásminta mellékletével azoknak, akik rendelkeznek némi kézügyességgel és szeretnék egyedi módon öltözködni. Természetesen szakemberek is szívesen forgatják a BURDÁT és felhasználják a modelltervezéshez, kollekció kialakításához.

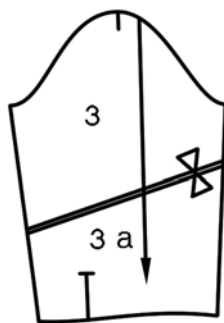
Ahhoz, hogy a BURDA szabásmintáit fel tudjuk használni, érteni kell az alkalmazott szakkifejezéseket, rajzi jelöléseket és nem utolsósorban a mérettáblázatokat.

24. ábra.

4. Hogyan használjuk a szabásminta mellékleteket?

Az alábbiakban néhány – szabásminta mellékletben alkalmazott – jelölést mutatunk be, a teljesség igénye nélkül.

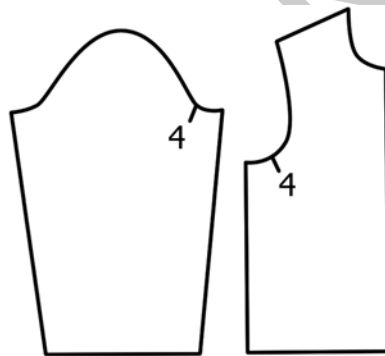
25. ábra. Illesztési vonal

Olyan alkatrészeket, amelyek nagy kiterjedésűek, de nem hosszabbíthatók meg egyenes vonal mentén, két vagy több darabban találunk meg a szabásmintaíven. Ezeket össze kell ragasztani az illesztési vonal mentén, amelyet a dupla vonal és a kis háromszögek mutatnak meg. Az összetartozó alkatrészeket ugyanaz a sorszám, illetve a sorszám és az ABC kisbetűje jelzik.

26. ábra. Szabásminta meghosszabbítása

Hogyha a szabásminta olyan nagy terjedelmű, hogy nem fér el egy szabásmintaíven és egyenes vonallal meghosszabbítható, akkor az adott részt a megadott mérettel meg kell hosszabbítani. Ez, az ábrán azt jelenti, hogy a nyíl hegyétől mérve 20–20 cm a hosszabbítás, majd a két pontot egyenes vonallal kell összekötni.

27. ábra. Illesztési pontok

A jelölés azt mutatja meg, hogy az ujjá bevarrásakor hogyan kell illeszteni az ujját az eleje karöltőnél. A jel alkalmazása azt is lehetetlenné teszi, hogy a jobb és a bal ujját felcseréljük.

Mielőtt bármilyen szabásminta mellékletet felhasználna, alaposan tanulmányozza az útmutatót!

Másolás:

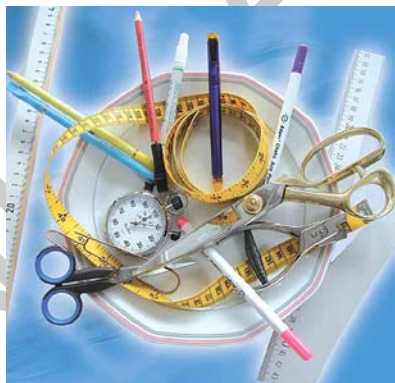
- a kiszabandó alkatrészeket át kell másolni selyempapírra, pauszpapírra vagy speciális BURDA másolópapírra
- az egyes részekben látható feliratokat, számokat, rajzos jelöléseket is át kell másolni
- az eredeti szabásmintaívet nem kell szétvágni, így bármikor újra használhatjuk.

A szabásmintaíven minden modell számozott. Az útmutatóban részletes leírás található az elkészítéshez. Meg van adva az anyagszükséglet és a kellékszükséglet (bélés, gomb, húzózár stb.) is. A felfektetési rajz segíti a szabást. A mintaív alsó és felső szélén található számok segítségével könnyen megtalálhatják a keresett modellt.

Fontos:

- a BURDA szabásminták nem tartalmazzák a varrás- és hajtásszélességeket
- figyelni kell, hogy milyen anyagot használunk (anyagszélesség, mintázat, rugalmasság stb.)
- általában színével befelé félbehajtott anyagra készül a felfektetés
- a kimásolt szabásmintákat az írott oldalával lefelé kell az anyagra helyezni.

Miután kiválasztottuk a szabásmintát és az összes szükséges anyag és kellék rendelkezésre áll, hozzáfoghatunk a ruha elkészítéséhez. Mielőtt a szabásminta egyes darabjait felfektetjük, szükség lehet az anyag beavatására. Manapság a legtöbb textil mérettartó, nem árt azonban ha – különösen olcsó anyagoknál – meg is győződünk erről! Az avatás azt jelenti, hogy a textíliát meleg vízben kb. fél óráig áztatjuk, majd a vizet gyengéden kinyomkodjuk, kiterítjük és hagyjuk megszáradni. Egyedi szabáshoz is szükséges megfelelő méretű asztal. Ha a szabásmintáink összegyűrődtek, használat előtt meleg vasalóval simítsuk ki azokat!

28. ábra. Eszközök a szabásminták készítéséhez

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Látogasson el a könyvtárba és/vagy nézzen szét újságárusoknál! Jegyezze fel azokat a kiadványokat, amelyekben divattal kapcsolatos információkat talál! Sorolja fel milyen újságokat, magazinokat, folyóiratokat, esetleg könyveket talált!

2. Keresse meg az Internet hálózaton a következő oldalakat!

- www.divat.hu
- www.divat.lap.hu
- www.divatrajz.hu
- www.sziluett.extra.hu

(Amennyiben a hálózaton a megjelölt honlapokat nem éri el, az Internetes keresőbe pl. www.google.hu írja be a "divatlap" szót és a megjelenő oldalak közül válasszon!)

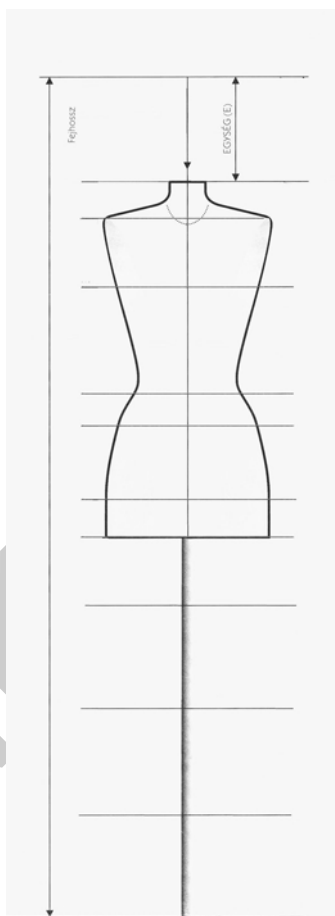
3. Válasszon egyet a honlapok közül! Írjon vázlatot arról, milyen témákról kapunk információt a honlapon!

4. Gyűjtsön női ruhákról divatfotókat magazinokból, katalógusokból! Elemezze a modellek sziluettjét!

Gyűjteményét esztétikus formába rendezze pl. ragassza fel A/4-es lapokra, tegye dossziéba, tasakba stb.

5. Alkossanak párokat! Tanulmányozzák valamelyik BURDA szabásminta mellékletét! Készítsenek feljegyzést milyen jelöléseket alkalmaznak!

6. Válasszon egy női ruha divatfotót, készítsen róla divatrajzot! Használja az ábrát, ha szükséges!

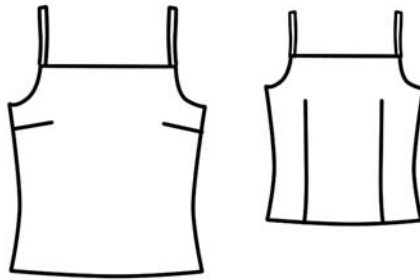

29. ábra. Próbabábu

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Az ábrán egy női top rajzát és a szabásra vonatkozó jelöléseket lát. Sorolja fel milyen információkat tud meg az ábrából!

30. ábra. Női top elől- és hátulnézetben

Kép!!!!

2. feladat

Az ábrákon egy divatrajzot és egy gyártmányrajzot lát férfi zakóról! Hasonlítsa össze a két rajz kivitelezését, az ábrázolás módját!

Jegyezzen le 1–1 azonosságot és különbséget, ami a rajzi kivitelezésben megfigyelhető!

Azonosság:

Különbség:

32. ábra. Modellrajz 33. ábra. Gyártmányrajz

3. feladat

A divatlapok tanulmányozása közben találkozhatott az alábbiakban felsorolt kifejezésekkel. Magyarázza meg röviden mit jelentenek!

Trend:

AHOGY A TERMÉKKÉSZÍTÉS KEZDŐDIK – DIVATRAJZOK, TESTMÉRETSZABVÁNYOK, MÉRETVÉTEL

Kifutó:

Stylist:

Stílus:

4. feladat

Ön egy divatbemutatóról tudósítja cégét! Készítsen kb. 8–10 mondatos beszámolót – a kép alapján – mit látott a kifutón!

34. ábra. Modellek a kifutón

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

- vállpántos női top
- elől mellformázóval
- hátán karcsúsító varrással
- a szabásmintaíven 36–44-es méretig található meg a szabásminta
- a szabásminták a C jelű íven találhatók, fekete kontúrral
- az elejealkatrész jele 1, szabáskor hajtott szélhez kell tenni
- a háta alkatrész jele 2, szabáskor hajtott szélhez kell helyezni
- az eleje szegőpánt jele 3, szabáskor hajtott szélhez kell tenni
- a háta szegőpánt jele 4, szabáskor hajtott szélhez kell tenni
- illesztési pontok vannak a derékvonalon stb.

2. feladat

Azonosság: mindkettő férfi zakó, előlnézetben.

Különbség: a gyártmányrajz alak nélkül, a divatrajz modellfigurán ábrázolja a zakót.

3. feladat

Trend: új divatirányzat

Kifutó: a divatbemutató színpada

Stylist: tervező, stílustanácsadó

Stílus: jellemző külső jegyek összessége

4. feladat

Pl. Férfi és női ruhákat is láthattunk a bemutatón. Fiatalos öltözékeket mutattak be. Elegáns szürke öltönyhöz, szürke inget és szürke nyakkendőt viselt a modell. A sportos, kapucnis felső alatt is nyakkendővel mutatták be az inget. A legextrémebb viselet egy rövidnadrágos öltözék volt. A rövidnadrághoz, hosszú ujjú inget és nyakkendőt viselt a modell. Stb.

A MŰSZAKI RAJZ KÉSZÍTÉS ALAPJAI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A ruházati iparban használatos rajzok készítésekor a műszaki ábrázolást és a szabadkézi rajzolást együttesen kell alkalmazni. Sokan vannak úgy, hogyha a rajzolás szóba kerül, csak legyintenek: "azt én nem tudok, nincs kezűgyességem."

Vajon valóban csak ezen múlna?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Ebben a fejezetben mindenki megtapasztalhatja, hogy a kezűgyesség fejleszthető, fejleszthető az arány- és formaérzék, a rajzkészség, és azt is beláthatja, hogy nagyon fontos a figyelem, a megfigyelőképesség.

A ruhaiparban alkalmazott műszaki rajz az un. szakrajz.

A műszaki rajz pontos méréssel, vonalzó, körző segítségével készül. Ma már alkalmaznak számítógépes programokat is. Minden esetben be kell tartani a vonatkozó szabvány előírásait.

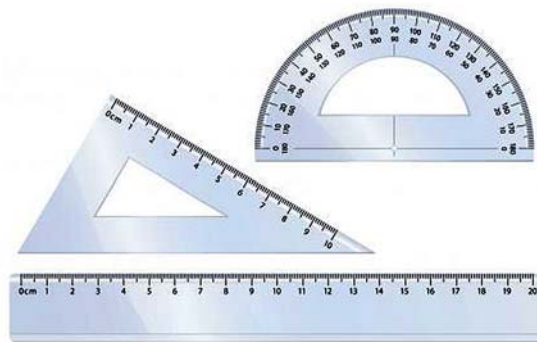
A szabvány: Műszaki dokumentum. Vonatkozhat valamilyen termékre, technológiára, szolgáltatásra. Szabályokat, útmutatást, jellemzőket tartalmaz.

A szabadkézi rajzok (pl. a divatrajz) vonalzó nélkül szemmérték után, egyedi rajzstílusban készül.

35. ábra. Modellrajz

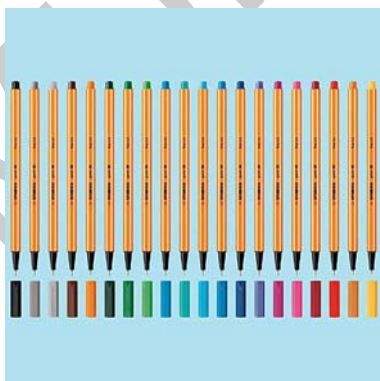
A szerkesztési rajzok kicsinyített méretben általában 1:4; 1:3; vagy 1:10 arányban, kicsinyített papírcentiméterrel. Szerkesztéshez általában "H" jelzésű, kemény ceruzát használunk, a fő vonalak kihúzásához puha, "2B" jelzésű ceruzát. A szerkesztéshez szükség van legalább egy egyenes és egy derékszögű vonalzóra. Kaphatóak speciális íves vonalzők is. A körző hegyét véső alakúra kell hegyezni, így vékony és vastag vonal húzására is alkalmas. Rajzlapok esetében leggyakrabban A/4 vagy A/3 rajzlapot használunk az órákon.

36. ábra. Vonalzők, szögmérő

Mire lehet még szükség?

- puha radír, ragasztó
- színes papírok, füzet
- negyedes centiméter (kicsinyített rajzokhoz)
- olló, másolópapír
- színes ceruzák

37. ábra.

38. ábra.

A szabásmintákon alkalmazott jelek a ruhaipari szabás-szakrajz tankönyvekben nem minden esetben egyeznek meg a divatlapokban használatos jelölésekkel!

Méretarányok: a természetes méretben készülő rajz jelzése: **M1:1**

Ha a természetes nagysághoz képest kicsinyítjük a rajzot, a jelölés a következő lehet:

- **M1:2** (az eredeti méret felére kicsinyítünk)
- **M1:4** (az eredeti méret negyedére kicsinyítünk)
- **M1:10** (az eredeti méret tizedére kicsinyítünk)

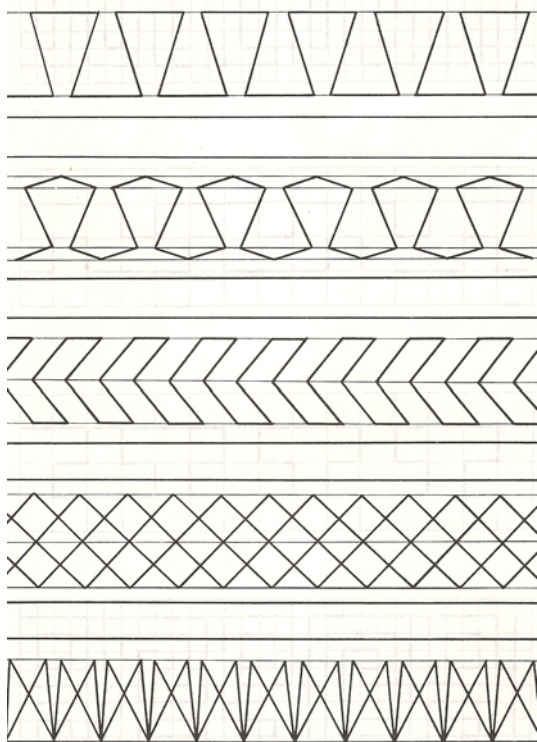
Nagyításkor:

- **M2:1** (az eredeti kétszeresére nagyítunk)
- **M4:1** (az eredeti négyszeresére nagyítunk)
- **M10:1** (az eredeti tízszeresére nagyítunk)

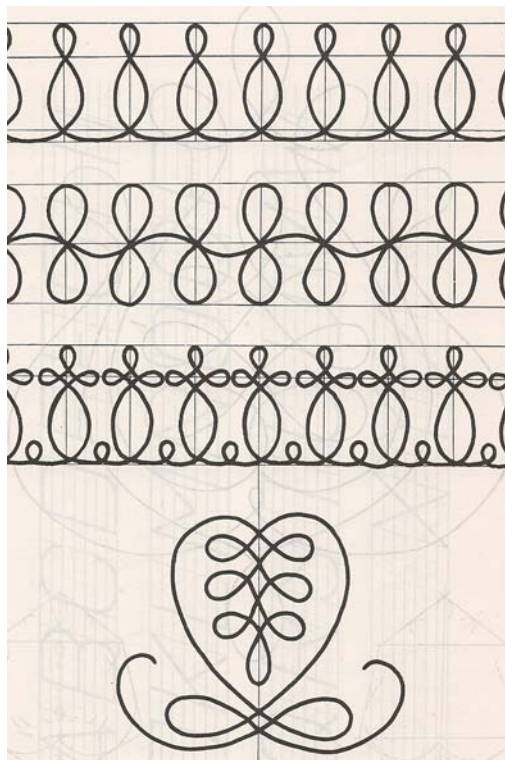
Fontos még a méretmegadás szakszerűsége.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Olvassa el a Ruhaipari szabás-szakrajz tankönyvben (Rsz. 59043) az 1.2.2. fejezetet a vonalfajtákról és a vonalvastagságokról a 7. oldalon!
2. Olvassa el a Ruhaipari szabás-szakrajz tankönyvben (Rsz. 59043) az 1.2.3. fejezetet a 8. oldalon a méretek rajzi megadásáról!
3. Tanulmányozza a Ruhaipari szabás-szakrajz tankönyv (Rsz. 59043) 9. oldalán lévő ábrákat a szabásmintákon alkalmazott jelképi jelölésekről!
4. Tervezzen és készítsen a 39. ábrán látható alakzatokhoz hasonlóakat! Használjon vonalzót!
5. Tervezzen és készítsen a 40. ábrán látható alakzathoz hasonlóakat! Kép!!!! A segédvonalakat vonalzóval, az ívelt mintát szabadkézzel készítse!

39. ábra.

40. ábra

Ide készítse az egyenes vonalakkól álló alakzatokat!

Ide készítse az ívelt vonalakból álló alakzatokat!

6. Gyűjtsön eredeti méretű szabásmintákat! Készítsen szabadkézzel a szabásmintákról kicsinyített vázlatos rajzot!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Egy ruha 1:4 méretben szerkesztett szabásmintáját (eredeti), valódi vonalzóval méri le. A vállszélesség a rajzon 3 cm.

Mennyi a valóságban?

2. feladat

A szerkesztési rajzon ki kell húzni a kontúrvonalakat. Munkatársa az Ön segítségét kéri.

Milyen vonalfajtát és vonalvastagságot alkalmazzon?

Milyen jelzésű ceruzát használjon?

3. feladat

Mutassa be rajzzal, hogyan jelöljük a szerkesztésben
a bevágásvonalat,

AHOGY A TERMÉKKÉSZÍTÉS KEZDŐDIK – DIVATRAJZOK, TESTMÉRETSZABVÁNYOK, MÉRETVÉTEL

a hajtásokat,

a betartást,

a szabásirányt, láncfonalirányt,

a ráncolást!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

12 cm

2. feladat

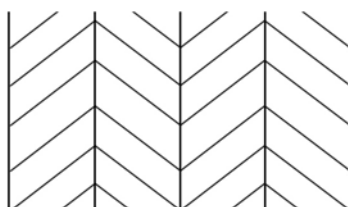
Vastag folyamatos fonal

2B-s ceruza

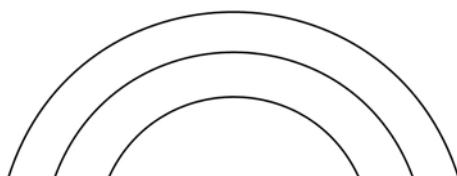
3. feladat

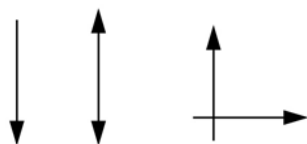
41. ábra. Bevágásvonal

42. ábra. Hajtás

43. ábra. Betartás

44. ábra. Fonalirány, láncirány

45. ábra. Ráncolás

A TESTALKATOK JELLEMZŐI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

"A pulóverem M-es, a ruhám 38-as, a kabátom 12-es, a melltartóm 75B-s, magyarázza meg valaki végre, végül is milyen vagyok." – panaszkodik a laikus vásárló, megrendelő. Valóban nem könnyű válaszolni a kérdésre.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A ruházati iparban, a konfekció méretek kialakításához ún. méretkutatásokat végeznek, vagyis több ezer különböző korú, testalkatú ember testméreteit rögzítik, ebből alakítják ki a szabványos mérettáblázat anatómiai méreteit.

Anatómia: görög eredetű szó. Az élőlények alkatával, testük felépítésével foglalkozó tudományág.

Egyes kutatások szerint a mai európai hölgyek jóval teltebbek, mint néhány évtizede voltak. Francia kutatások szerint átlagosan egy mérettel nagyobb ruhaneműt vásárolnak, mint harminc évvel ezelőtt. Nőtt az átlag magasság is. Ugyanilyen változások figyelhetők meg a férfiaknál is.

A baj csak az, hogy a kutatások a különböző országokban eltérőek, az adatok rendszerezése, a méretek jelölése is sokféle, ezért nagyon gondosan kell eljárni egy-egy megrendelés teljesítésénél vagy vásárlásnál. A táblázatban összehasonlításként bemutatunk néhány példát.

Ország	Méret
USA	12
Olaszország	46
Németország	42
Nagy-Britannia	16
Franciaország	44

Az alábbiakban a német normál méretek táblázatát mutatjuk be. Valamennyi méret 168-as testmagasság figyelembevételével van megadva.

Méret centiméterben	36	38	40	42	44	46
Mellbőség	84	88	92	96	100	104
Derékbőség	66	70	74	78	82	86
Csípőbőség	90	94	98	102	106	110
Eleje derék hossza	44	45	46	47	48	49
Mellmagasság	26	27	28	29	30	31
Háta hossza	41	42	42	43	43	44
Vállszélesség	12	12	13	13	13	13
Ujja hossza	59	60	60	61	61	61
Felkarbőség	27	28	29	30	31	32
Nyakbőség	35	36	37	38	39	40

Egyéni méretre készített ruháknál a készítő a megrendelőt méri meg, a szabványokban megjelölt helyeken vagy máshol is, ha szükséges. A méretvétel a nőknél fehéreneműben, a férfiaknál nadrágon és ingen keresztül történik. Ügyelni kell arra, hogy a mérendő személy természetes testtartással álljon. Minden méretet azonos feszességgel kell mérni, nem lehet túl szorosan, és nem lehet túl lazán se.

Az MSZ 6100/2-5/86 számmal jelölt méretszabványok mérettáblázatai a férfi, fiú, női és leány testalkat főcsoport-típusait anatómiai méreteit és azok méret nagyság jelöléseit tartalmazzák.

1. Női testalkat és testtartás típusok

A testalkatok jellemzőit vizsgálva testalkattípusok alakíthatók ki. **A testmagasság szerint a női testalkat lehet:**

- normál
- alacsony és
- magas.

Ha a mell, derék és csípő viszonyát figyeljük meg, **a női alkat ugyanazon testmagasság esetén is lehet:**

- karcsú
- normál
- telt vagy
- erős alkat.

Ha a testalkat jellemzőit tovább vizsgáljuk, meg kell figyelni:

- a test egyensúlyi helyzetét
- a testtartásra jellemző gerincívelést
- a háton a lapocka domborulatát
- a vállak helyzetét és a karok irányát.

A testtartás szerint megkülönböztetünk:

- normál
- hajlott és
- feszes alkatot.

A testalkat a vállak iránya szerint lehet:

- normál
- egyenes vagy magas
- csapott vagy mély.

2. Férfi testalkat és testtartástípusok

A középarányos, normál férfi testalkatokra, valamint azok testmagasság szerinti csoportosítására hasonló rendszerezés jellemző, mint a női alkatokra.

A férfi testalkat testmagasság szerint megkülönböztetünk:

- vékony
- normál
- telt és
- erős testalkatot.

Érdemes említést tenni a különleges testalkatokról, pl:

- magas vállú
- mélyvállú
- púpos-, aszimmetrikus testalkat.

Jellemző lehet még az

- "X" és az "O" lábú testalkat.

3. Csecsemő és gyermek testalkatcsoportok

A csecsemő és gyermek testalkattípusok vizsgálata a születéstől a serdülőkor végéig tartó életszakaszokra vonatkozik. Különösen csecsemő- és kisgyermekkorban fontos, hogy a gyermeket a növekedés különböző szakaszaiban testi jellemzőiknek megfelelően öltöztessék. Manapság a gyermekekre, de különösen a tizenévesekre nagyon odafigyel a divatszakma. Az is gyakran megfigyelhető, hogy fiatal fiúk és lányok a női- és a férfi ruházat között nyugodtan válogathatnak, hiszen stílusban és méretválasztékban is megtalálják a "legtrendibb" holmikat. Ha a gyermekek különböző korcsoportjait megvizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy a testalkatok arányai, jellemzői eltérnek egymástól.

Csecsemőkor: jellemző, hogy a testhosszhoz viszonyítva aránytalanul nagy a fej, hosszú a törzs, rövid a nyak, a kéz és a láb.

Bébi alkat: a 3–6 éves gyermekeknél még mindig jellemzőek a csecsemőkori arányok. Jellemző a "pocakosság" és a feszes testtartás.

A kisiskolásokra jellemző, hogy csökken a pocakosság, a nyak és a végtagok hosszabbodnak. A leány és fiú alkatok méreteiben egyre több különbség mutatkozik. Ugyanolyan mellkerületnél a lányok csípő és derékmérete a fiúkénál jóval nagyobb.

Iskolás kor: gyors növekedés jellemző. A fiúk és lányok között egyre nagyobb különbségek vannak.

15 éves kor körül fokozatosan kialakulnak a női és férfi alkatnak megfelelő formák.

4. A testméret, testalkat és a szerkesztési rajzok kapcsolata

A testalkat szimmetriája lehetővé teszi, hogy a szerkesztésnél csak a ruhadarab fél oldalát alakítsuk ki.

Kényelmi bőség: amikor valamilyen ruha szabásmintáját készítjük, figyelembe kell venni a kényelmes mozgást és az anyag vastagságát, amiből majd a ruha készül. Ebből az következik, hogy a szabásmintát nem testméretre, hanem annál bővebbre szerkesztjük. Ezt a többletet, bővítést, kényelmi vagy öltöztetési bőségnek nevezzük. Ha az alapanyagunk rugalmas, kevesebb öltöztetési bőségre van szükség. Összességében a divatvonal, a testméret és az alapanyag tulajdonságai határozzák meg az öltöztetési bőséget.

Bedolgozási bőség: a ruhák formái többnyire követik a test domborulatait, ezért egyes alkatrészek méreteit megnöveljük 0,5–1,5 cm-rel pl. a szoknya derékvonalát az övpánthoz képest. A bővebbre szabott derékvonalat az övpánt felvarrásánál be kell tartani az övpánt méretére, így a szoknya szépen rásimul a has domborulatára.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Tanulmányozza a Ruhaipari szabás–szakrajz tankönyv (Rsz. 59043) 14. oldalán lévő 2.1. ábrát!

A tankönyv 12–13. oldalán található táblázat szerint adja meg az alábbi sorszámú méretek megnevezését és jelét!

Sorszám	Méretek megnevezése	Jele
1.		
4.		
7.		
9.		
11.		
12.		
13.		
14.		
22.		
23.		

2. Tanulmányozza a Ruhaipari szabás–szakrajz tankönyv (Rsz. 59043) 23. oldalán a 2.8. ábrát! Figyelje meg, milyen eltérést okoz azonos testmagasság és mellkerület mellett a hajlott és a feszes testtartás!

3. Olvassa el a Ruhaipari szabás–szakrajz tankönyv (Rsz. 59043) 19–20. oldalán a méretnagyságok jelöléséről szóló fejezetet!

Készítsen vázlatot a női, normál testalkatú alak méretnagyság jelöléséről!

4. Alkossanak párokat és végezzék el egymáson a méretvételt a szabályok szerint! Töltse ki a táblázatot!

Méret	Saját méret centiméterben (cm)
Mellbőség	
Nyakbőség	
Hátszélesség	
Vállszélesség	
Mellmagasság	
Karbőség	
Ujj hossza	
Háta hossza	
Eleje hossza	
Derékbőség	
Csípőbőség	

5. A szakmai információtartalom 31. oldalán lévő összehasonlítás és méret táblázatok segítségével egészítse ki az alábbi táblázat adatait!

Méret:	Olasz 46	USA 14	Francia 40
Mellbőség			
Derékbőség			
Eleje hossza			
Háta hossza			

6. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget és válaszoljon a kérdésekre!

Avatar és divatbemutató – mintadarabok megjelenítése 3D-ben

"Nincs szükség többé időigényes élő modellt igénylő ruhapróbára. Egy német vállalat olyan számítógépes programot készített, amelynek a segítségével a megszerkesztett modellt egy méret táblázat szerint előállított virtuális próbababán (Avatar) lehet ellenőrizni. A program képes bemutatni a ruha bőségét vagy éppen azt, hogy hol feszül, milyen közel vagy távol van a testtől a kelme. Egy gombnyomásra az Avatar sétálni kezd, akár csak egy manöken a divatbemutatón. A modell 360 fokban körbeforgatható. Az Avatar eltávolításával a ruhadarab belülről is megtekinthető." Forrás megadása!!!! Képfelrakó!!!!

Mit szimulál az "Avatar" a számítógépes programban?

Mit lehet ellenőrizni a "ruhaipari" Avattarral?

Meg lehet-e tekinteni minden irányból a modellt?

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Miért nem elegendő információ, ha egy üzletben vásárolt konfekció ruha méretéről csak annyit tudunk, hogy 42-es?

2. feladat

Igaz vagy hamis az alábbi – méretvétellel kapcsolatos állítás?

"Minden méretet azonos feszességgel kell mérni."

3. feladat

Nevezze meg az alábbi – rövidítéssel megadott méreteket!

tm

vsz

edh

m

d

kh

4. feladat

Hasonlítsa össze a normál testalkattal a feszes testtartást!

Írja a táblázatba, hogy azonos testmagasság és mellkerület esetén, milyen eltérést tapasztal?

Méret	Feszes testtartás eltérése a normálhoz viszonyítva
Hátszélesség	
Mellszélesség	
Háta derékhoz	
Eleje derékhoz	

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Többféle mérettáblázat létezik. A 42-es jelöléshez más méretek tartoznak, pl. a német vagy az olasz méretezés szerint.

2. feladat

Igaz

3. feladat

testmagasság

vállszélesség

eleje derékhozsz

mellkerület

derékkerület

külső hossz

4. feladat

Méret	Fesztes testtartás eltérése a normálhoz viszonyítva
	kisebb
	nagyobb
	kisebb
	nagyobb

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Estu Klára–Molnárné Simon Éva–Zsédenyi Lászlóné: Ruhaipari technológia; Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1998

Benkő Istvánné–Hodován József–Kun Andrásné: Ruhaipari szabás–szakrajz. Magyar Divat Intézet Kft.–Göttinger Bt. 1998

Ábrahámné Tóth Ágnes–Benkő Istvánné–Kun Andrásné: Női szabás–szakrajz 1.; Magyar Divat Intézet Kft.–Göttinger Bt. 1998

Riegler Gyuláné: Női ruhák készítése; Göttinger Kiadó, Veszprém 2002

Cser Andor: Szabadkézi rajz, modellrajz; Műszaki Könyvkiadó 2001

EUROPA LEHRMITTEL Modellrajz; Magyar Divat Intézet Kft., Budapest 1999; Göttinger Kiadó, Veszprém 1999

EUROPA LEHRMITTEL Ruhaipari szakismeretek; Magyar Divat Intézet Kft.; Budapest 1998; Göttinger Kiadó, Veszprém 1998

Körtvélyessy Erika–Molnárné Simon Éva: Női ruhák készítése; Műszaki Kiadó, Budapest

Chytilné Velenczei Zsuzsa: Varrómunkás szakmai ismeretek; Nemzeti Szakképzési Intézet 2001

<http://www.divat.hu/>

<http://www.divat.lap.hu/>

<http://www.snitt.hu/>

<http://www.burda.hu/>

<http://www.presto.hu/>

<http://www.divat.rajz.hu/>

<http://www.sziluett.extra.hu/>

<http://www.varrohaz.hu>

AJÁNLOTT IRODALOM

Benkő Istvánné–Hodován József–Kun Andrásné: Ruhaipari szabás–szakrajz. Magyar Divat Intézet Kft.–Göttinger Bt. 1998

BURDA kiadványok

Divatlapok, magazinok

<http://www.divat.hu/>

<http://www.divat.lap.hu/>

<http://www.snitt.hu/>

<http://www.burda.hu/>

<http://www.presto.hu/>

<http://www.divat.rajz.hu/>

<http://www.sziluett.extra.hu/>

<http://www.varrohaz.hu>

A(z) 1321-06 modul 003-as szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 542 05 0010 33 01	Csecsemő- és gyermekruha-készítő
33 542 05 0010 33 02	Férfiszabó
33 542 05 0010 33 03	Női szabó
33 542 05 0100 21 04	Textiltermék-összeállító

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató